

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ РОБОЧОЇ СИЛИ

проф. Ілляшенко С.М., студентка Феденко Н.О.

З розвитком та становленням нашої країни, формувалась і розвивалась її економіка. Створювались і структурувались як внутрішні, так і зовнішні ринки, налагоджувалися зв'язки з іншими країнами. Щодо становлення ринку робочої сили, то він проходив ряд етапів формування. Загалом, функціонування ринку праці залежить від багатьох факторів, зокрема таких, як: попит на робочу силу, народжуваність, смертність, кваліфікація працівників, кількість економічно-активного та працездатного населення в країні тощо. Ці важливі показники і їх вплив формують динаміку розвитку та становлення ринку робочої сили.

В розрізі 2006-2007 рр. економічне зростання, хоч і поступове, створило умови для підвищення доходів населення, в першу чергу, заробітної плати та збільшення її частки у сукупних доходах. Проте через низькі стандарти оплати загальний рівень доходів залишився низьким. В цей період ринок праці характеризувався великим динамізмом. Активне зростання підприємств та підвищення ділової активності стали причинами інтенсивної боротьби за професійні кадри, яких на ринку мало. Економічне зростання в Україні і приплив іноземних інвестицій спровокували попит на кваліфікованих співробітників в багатьох сегментах бізнесу. І чим активніше розвивалася галузь, тим сильніше у ній відчувалася нестача фахівців. Перш за все це стосувалось галузей, які інтенсивно розвивалися в ці останні кілька років: промислове виробництво та будівництво, яким вкрай потрібні були технічні спеціалісти, інженери і рядовий кваліфікований виробничий персонал. Також попит зріс на програмістів, які працювали на мовах Java і Net, системних адміністраторів, менеджерів з продажу (фінансових, програмних і матеріальних продуктів).

Через кризу, яка розпочалася в вересні 2008 року, відбулися значні зміни і на ринку робочої сили. Першими, кого торкнулася криза, стали інвестиційні і девелоперські компанії. Наступними були будівельні і ріелторські контори, юристи, PR-менеджери. Ситуація на ринку праці залишилась більш-менш стабільною для ІТ-спеціалістів, програмістів, системних адміністраторів, менеджерів з продажу. Уже в серпні 2008 року Держкомстат України відзначив падіння рівня заробітної плати. Найбільше постраждали (впала заробітна плата) в Україні такі регіони: Донецька область (на 230 грн.), Дніпропетровська (на 199 грн.) і Полтавська (на 176 грн.), а менше за все криза вплинула на зарплати в Миколаївській області (зменшення на 11 грн.), Чернівецькій області (на 21 грн.), Херсонській та Хмельницькій областях (на 25 грн.).

Ринок праці України змінюється так само стрімко, як стрімко впливає на нас економічна криза. Ринок роботи в Україні не стане іншим. Ринок складається з кількості вакансій і попиту економіки на робочу силу. Найбільш високооплачуваними спеціалістами в 2009 році залишилися робітники сфери торгівлі, а саме менеджери з продажу, торгові представники, регіональні менеджери. Це пояснюється тим, що ці працівники приносять "живі гроші", тобто прибутки компаніям. У переломні моменти цінуються кадри, які можуть вирішити все – і стратегію антикризову виробити, і борги вибити. До списку найбільш затребуваних фахівців 2009 року потрапили: 1. ризик-менеджер, або кризовий-менеджер, 2. спеціаліст по стягненню заборгованостей і роботі з проблемними кредитами, 3. фахівець в області IT-безпеки, 4. внутрішній аудитор компанії, 5. фінансовий директор, 6. спеціаліст з лізингу персоналу, 7. логіст, 8. корпоративний юрист, 9. менеджер із закупівель, 10. спеціаліст виробничого медіа процесу.

Однією з найперспективніших професій, яка виникла не так давно, є IR-спеціаліст (investor relations) або спеціаліст зі зв'язків з інвесторами. Ця професія до сьогодні входила до складу екзотичних, але поступово виокремилась і стала суттєво необхідною майже для кожної великої компанії. Щомісячна вартість IR-спеціалістів в Росії – 5,5-12 тис. дол., в Україні – 1,5-7 тис. дол., в інших країнах – 10-12 тис. дол.

Виокремлення цієї професії почалось у 2008 році. Тоді ж була створена «Українська асоціація по зв'язках з інвесторами» (UAIR), а саме, 10 жовтня 2008 року та офіційно зареєстрована 5 листопада 2008 року. Основною проблемою в Україні є відсутність на фінансовому ринку довіри компаній один до одного та до інвесторів. Тому головним завданням UAIR буде формування та розвиток ринку Investor Relations (IR) в Україні, надання допомоги українським компаніям в отриманні як іноземних, так і вітчизняних інвестицій, а також досягнення високого рівня розкриття корпоративної інформації.

Інструментом, за допомогою якого можна створити сприятливі умови для інвестування у перспективну та прибуткову інноваційну сферу, є венчурні інвестиційні компанії та венчурні фонди інноваційного розвитку, співпрацю з якими забезпечить, саме, IR-менеджер. Тому в прогностичних перспективах, ця професія буде на ринку робочої сили затребувана і в майбутніх роках (2010-2012).

Таким чином, прослідковуються тенденції зміни структури попиту на ринку робочої сили, що відбувалися у докризовий і відбуваються у кризовий періоди, а також закономірності цих змін, зокрема, збереження, і, навіть, підвищення попиту на висококваліфікованих фахівців як традиційних, так і нових спеціальностей, що здатні працювати в нових економічних умовах і забезпечувати збереження ринкових позицій підприємств і установ.